

sadašnje oskudne podatke o tom umjetniku i upotpunjuje ih publiciranjem dvaju novih arhivskih podataka. Oni dokazuju dulji boravak Lazanića u Dubrovniku, datiraju neke njegove kipove i potvrđuju vijest, da je bio i slikar. Autor ujedno prvi put publicira snimak kipa sv. Vlaha.

U veljači 1589. sklapa Lazanić ugovor s klesarom Andrijom Pomenićem, koji se obvezao pripremiti majstoru kamenje za izradu kipova u sakristiji Sv. Vlaha. Taj se ugovor odnosio na kipove sv. Vlaha i sv. Jeronima, koji su signirani. U srpnju 1591. prima Lazanić u svoju radionicu četrnaestogodišnjeg Vicka T. Pitkovića, da ga tokom deset godina uči kiparstvu i slikarstvu.

Na temelju formalne analize utvrđenih umjetnikovih radova utvrđuje Fisković veze Lazanićeva razvoja s evropskim kiparstvom tog vremena, utjecaje, koje je dobio za boravka u Rimu (1581—1584) i njegov dodir s krugom lombardskih kipara.

R. I.

DJELA IVANA DUKNOVIĆA U TROGIRU

Među »Schiavonima« XV. stoljeća, koji rade izvan naše zemlje, značajno je ime Ivana Duknovića — Giovannija Dalmate. Taj se trogirski kipar kreće između Rima, dvora Matije Korvina, Venecije i Ancone, a posjetio je više puta i svoj zavičaj. Još odavna je Adolfo Venturi na temelju stilske analize pretpostavio, da su kipovi sv. Ivana Evanđelista i sv. Tome u Ursinijevoj kapeli trogirske katedrale Duknovićeva djela. Kako ova pretpostavka nije bila uvažena (Folnesics, Karaman, Schneider), pitanje je djelovanja ovog umjetnika u domovini ostalo otvoreno. Ali novim sretnim nalazom C. Fiskovića (v. Historijski zbornik, III, 1950., str. 233.—239.) dokazano je da, ovaj »Schiavon«, koji kleše u sv. Petru u Rimu poznati grob pape Pavla II., djeluje i u Trogiru, gdje su sada utvrđene ove Duknovićeve skulpture:

Kip sv. Ivana Evanđelista u Ursinijevoj kapeli. Na stražnjoj strani baze kipa Fisković je pomoću svijeće i ogleдала pročitao IOANNIS DA(L)MATAE F. To je uz kip »Nade« s groba Pavla II. jedino signirano djelo našeg majstora. Fisković datira ovo djelo u sedamdesete godine XV. stoljeća, kada se Duknović vjerojatno zadržao u Trogiru na proputovanju u Mađarsku.

Za drugi kip u Ursinijevoj kapeli, za sv. Tomu, Schneider je sumnjao, da je Duknovićevo djelo, ali Fisković nalazi u arhivskom materijalu, da je u 1508. godini načinjen kip »a magistro Ioane lipicida«. Da li je taj »kamenar Ivan«, koga Fisković identificira s Duknovićem, načinio baš toga sv. Tomu? Stilska analiza pokazuje djelo slabije kvalitete od kipa Ivana Evanđelista, i Fisković pripisuje djelo vremenu, kada je nastupilo slabljenje umjetnikove snage, što bi odgovaralo datumu, te je tako sv. Toma isklesan godinu dana prije posljednjeg Duknovićeva djela — sv. Jeronima u S. Ciriacu u Anconi.

Fisković pripisuje Duknoviću još jedno djelo u Trogiru: nad stubištem u dvorištu palače Cipicco nalazi se u plitkom reljefu glava čovjeka ovjenčana humanističkim lovorovim grančicama. Velika je stilska povezanost ovog djela s Duknovićevim reljefom Matije Korvina i Carla Zena u Mlecima. Fisković smatra, da su sva ta tri reljefa nastala osamdesetih godina XV. stoljeća. Na sporno pitanje, koga prikazuje ovaj reljef, Fisković odgovara: Marca Antonia Coccia zvanog Sabellico, mletačkog pisca, prijatelja Cipicca, koji boravi u Mlecima baš tada, kada je Venturi pretpostavio, da Duknović radi portret Carla Zena.

Sva tri djela u Trogiru rađena su od kamena segetskih kamenoloma iznad Trogira.

Po Fiskoviću postoji mogućnost, da je baš Duknović okupio onu grupu dalmatinskih umjetnika, koju spominju šibenski notarski dokumenti, da rade na Korvinovu dvoru. A nisu li njihovo djelo i skulpture u apsidi crkve u Pestu i Gospa iz Dios-Györa u budimpeštanskom narodnom muzeju, koje se pripisuje Duknovićevim učenicima?

K. B.

K. PRIJATELJ: »SLIKARI XVII. I XVIII. STOLJEĆA U DUBROVNIKU«

K. Prijatelj u radnji »Slikari XVII. i XVIII. stoljeća u Dubrovniku« (Starohrvatska prosvjeta, III. serija — svezak 1., Zagreb, 1949., str. 250.—278. s 13 slika) nastoji na temelju stilske analize, dokumenata i sačuvanih slika osvijetliti epohu baroka i klasicizma u Dubrovniku, o kojoj do danas nije još ništa sustavno napisano. Njegov prikaz počinje karakteristikom situacije dubrovačkog slikarstva nakon dje-

lovanja Božidarevića, V. Lovrina i Hamzića, kada razina kvalitete naglo opada: »Jak import uslovljava nestanak tradicionalne ali originalne note renesansne primitivnosti sa primjesom goticizma i bizantinizma«. U XVII. i XVIII. stoljeću ne može se govoriti više o »školi«, »već samo o dubrovačkim slikarima, kojima je značaj skoro više kulturno-historijski negoli umjetnički, ali to ne umanjuje značaj njihove pojave i njihova rada«.

Problem manirizma u Dubrovniku druge polovice XVI. stoljeća, vezan dosada uz djelovanje Vlaha Držića (umro prije 1570.), ostaje i dalje neriješen. Njemu se naime pripisivala jedna slika u dubrovačkoj crkvi sv. Dominika i druga u crkvi Gospe od Šunja na Lopudu. No Prijatelj smatra, da se ove slike nikako ne mogu pripisivati Vlahu Držiću zbog signature ABD (Alessandre Badiale?), stilske analize (po kojoj slike ne mogu biti nikako starije od 1630.—1640.), kao i zbog preciznog prikaza Dubrovnika na slici sv. Dominika s kulom sv. Spasitelja, koja je sagrađena 1647.—48.

Prvi je barokni slikar Ignac Martellini (1624—1656), ali mnogo je značajniji Benko Stojić — Stay (1650—1687), čiji je opus teško odrediti. Prijatelj mu pripisuje »Navještenje« iz dubrovačke katedrale, gdje se osjeća upliv Caraccija, što je karakteristično za Benka. Najznačajnija je ličnost dubrovačkog baroka, a uz Mateja Ponzonija i Tripuna Kukuljića glavni predstavnik dalmatinskog baroka uopće, Petar Matajević Matije (oko 1670—1727). Prijatelj nalazi sedam njegovih slika, u kojima se osjeća veza s Venecijom i s Napuljem.

Početak XVII. stoljeća oslikava novopodignutu jezuitsku crkvu Španjolak Gaetano Garcia, dok sredinom istog stoljeća ne nalazimo u Dubrovniku poznatih slikara. Tek na prijelazu iz XVIII. u XIX. stoljeće. Prijatelj upozorava na tri zvučna imena — predstavnika klasicizma. Prvo je od njih Carmelo Regio, rodom Sicilijanac, od kojega je sačuvano sedamnaest slika uz portrete u zbirci dra. Čingrije. Slijedi zatim Petar Katušić, kojemu je Prijatelj posvetio više pažnje, te je uz biografske podatke vezao uz njega niz portreta dubrovačkih dostojanstvenika u zbirci Mate braće. »Rimsko-njemački, Mengsov akademizam« odražuje portre-